

UTAM A SZEMIOTIKAI SZÖVEGTANHOZ

4. 1972–1973. A kotextuális szövegelmélet tulajdonságai vizsgálatának időszaka (I)

PETŐFI S. JÁNOS

Az *Utam a szemiotikai szövegtanhoz* című *Visszatekintés* előző részében svédországi tartózkodásom időszakának végéig jutottam el. 1972. január 1-től a Konstanzban akkor induló „Szövegnyelvészeti Kutatócsoport” munkatársa lettem, majd október 1-től a Bielefeldi Egyetemen kutató- és oktatómunkáját akkor megkezdő Nyelvészeti és Irodalomtudományi Kar tanszékvezető egyetemi tanára, a ‘szemantika’ tanszék birtokosaként. Ezeknek az adatoknak az említése itt azért fontos, mert ettől az időszaktól kezdve foglalkozhattam intézményes keretben – főhivatású kutatóként és oktatóként – szövegtannal.

Kutatási témáim osztályozó besorolásához itt is az eddigiekben használt keretet használok; a bibliográfia utalások alapjául változatlanul PETŐFI: 1991.Ha/Ea szolgál.

A besorolásnál követett alapelv – mint korábban, itt is – a következő: (a) a kövéren szedett (zárójelbe nem tett) bibliográfiai utalás előfordulása azt a tematikus helyet jelzi, ahol a szóban forgó mű bemutatásra kerül, ami természetesen nem jelenti azt, hogy az így besorolt művek mindegyike ‘monotematikus’, azazhogy csak azzal a témával foglalkozik, amelyikhez be lett sorolva; ezekre a tematikus helyekre másrészt a gyors tájékozódás megkönnyítése érdekében magában a bibliográfiában is történik utalás; (b) a kerek zárójelbe tett kövéren szedett bibliográfiai utalások olyan műveket jeleznek, amelyek más nyelven (vagy más formában) is publikálásra kerültek az adott periódusban, aminek következtében (ismételt) tárgyalásukra nincs szükség; végül (c) a szögletes zárójelbe tett kövéren szedett bibliográfiai utalások olyan műveket jeleznek, amelyek korábbi publikációknak az adott periódusban való (azonos vagy más nyelvű) újraközlései, aminek következtében tárgyalásukra már korábban sor került. A (b) és (c) pontba tartozó művek más művekkel való kapcsolatait mind a bibliográfiában, mind a kommentárokból kereszttutalások jelzik.

A: A SZÖVEGTAN TUDOMÁNYELMÉLETE

A0: A szövegtani kutatásról általában

A1: A szövegnyelvészet tudományelméletéhez

A2: Az általános (azaz nem csak nyelvészeti értelemben vett) szövegtan tudományelméletéhez

Petőfi–Rieser: 1973.Ea, 1973.Ga, Petőfi–Franck (eds.): 1973.Ga, Petőfi–Rieser: 1973.Gb

B: MODERN (SZÖVEG)NYELVÉSZET

C: SZÁMÍTÓGÉPES SZÖVEGTAN

D: LEXIKOLÓGIA – LEXIKOGRÁFIA

Petőfi: 1972.Gb

- E: A JELRENDSZEREK ÉS A JELRENDSZEREK HASZNÁLATÁNAK TUDOMÁNYA (I)**
E1: Szemiotika
E2: Kommunikációelmélet
- F: A (DOMINÁNSAN) VERBÁLIS SZÖVEGEK SZÖVEGTANA**
F0: A (dominánsan verbális) szövegek tipológiája
Ihwe–Petőfi–Rieser: 1972.Ga, van Dijk–Ihwe–Petőfi–Rieser: 1972.Gb, Petőfi: 1973.Ia
F1: Az elmélet- (a modell-)alkotás általános kérdései
Petőfi: 1972.Gc, van Dijk–Ihwe–Petőfi–Rieser: 1972.Ea, Petőfi: [°1973.Ea], 1973.Eb, Petőfi–Rieser (eds.): 1973.Ea
F2: Az elmélet- (a modell-)alkotás speciális kérdései
F3: A verbális szövegek szövegtani interpretációja
F31: műalkotásoké
Petőfi: 1972.Ea, (°1972.Eb), (°1972.Gd), (°1972.Ge), van Dijk–Ihwe–Petőfi–Rieser: 1972.Ga, 1973.Ga, Petőfi: 1973.Ec (°1973.Ed)
F32: nem műalkotásoké
Brinckmann–Petőfi–Rieser: 1972.Ga, Petőfi: 1972.Ga
F4: A multimediális, de dominánsan verbális szövegek szövegtani interpretációja
F41: műalkotásoké
F42: nem műalkotásoké
F5: Fordításelmélet – Fordításkritika
- G: A NYELVEK NEM KÖZVETLEN ÉRTELMI HASZNÁLATA**
G1: A nyelvek figuratív használata
G2: Közvetett jelentés(ek) létrehozására irányuló szövegtani interpretáció

Mielőtt az ebben az időszakban megjelent írások kommentálását elkezdeném, a Konstanzi Szövegnyelvészeti Kutatócsoportról és a Bielefeldi Nyelvészeti és Irodalomtudományi Karról kívánok néhány szót szólni. A konstanzi csoport volt az első nyugatnémet szövegnyelvészeti kutatócsoport. Intézményesen a Konstanzi Egyetem keretében működött, de a DFG [= Német Kutatási Alap] finanszírozta. A hat főből álló kutatócsoport adminisztratívve PETER HARTMANN tanszékéhez tartozott, HANNES RIESER és én képeztük nyelvészetelméleti magját, JENS IHWE elsősorban a szövegkutatás eredményeinek irodalomtudományi alkalmazásával foglalkozott, miként a kezdeti időszakban a csoport külső munkatársának tekinthető TEUN VAN DIJK is, aki ebben az időben írta, majd védte meg Amszterdamban doktori disszertációját. (Ahogy az itt kommentált írások is mutatják, elképzeléseink egy részét mint ‘több szerzőtől származó részmunkák összehangolt egységét’ publikáltuk.) Amikor 1972 októberétől a Bielefeldi Egyetem tanára lettem – ha 1973 tavaszáig gyakorlatilag Konstanzban maradtam is – a szövegtani kutatás központja fokozatosan áttevődött Bielefeldre, ahol a Nyelvészeti és Irodalomtudományi Kar nyelvész professzorainak és asszisztenseinek jó része szövegnyelvészettel foglalkozott (lásd például HARALD WEINRICH, SIEGFRIED J. SCHMIDT, ELISABETH GÜLICH, WOLFGANG RAIBLE, hogy csak néhány ismertebb személyt említsek). Később IHWE is, RIESER is megvált a konstanzi kutatócsoporttól: IHWE az Amszterdami Egyetemre ment, RIESER a Bielefeldire jött. – Nem kevés szövegtudomány-történeti általános

tanulással szolgálna, ha valaki megírná egyszer e két intézményben a 80-as évek közepéig folyó kutató- és oktatómunka történetét.

A konstanzi kutatócsoportban, majd később Bielefelden is, a kutatómunka központi kérdése szövegnyelvészeti paradigmák teljesítőképességének összehasonlító elemzése volt. RIESER modellje és az én modellem képezték ennek az összehasonlító elemzésnek elsődleges tárgyát, amelyeket mind az általános tudományelmélet, mind a különféle alkalmazásokban kimutatható teljesítőképességük szempontjából vizsgáltunk. Az ebben az időszakban létrehozott publikációk zöme ezt a helyzetet tükrözi.

A2: *Petőfi–Rieser 1973.Ea* a PETŐFI–RIESER (eds.) 1973.Ea (lásd F1) „Overview” jellegű bevezető írása. Ebben egyrészt a kötetben közölt tanulmányokat jellemeztük röviden, utalva a közöttük fennálló (teremthető) kapcsolatokra, másrészt egy lehetséges szöveggrammatika-tipológiát vázoltunk, amelyben a szövegbázis és az abba integrált mondatgrammatika fix, illetőleg nem fix linearitása játszották a tipologizálási kritériumok szerepét.

Petőfi–Rieser 1973.Ga az 1972-ben Konstanzban „A szöveggrammatikai bázis formájához” címmel megrendezett kollokviumon szolgált ’vitaindító’-ként. (A kollokvium anyaga 1973-ban jelent meg a PAPIERE ZUR TEXTLINGUISTIK/PAPERS IN TEXTLINGUISTICS című sorozat 3. köteteként, a konstanzi kutatócsoport egyik tagja, M. RÜTTENAUER, szerkesztésében.) E vitaindító azokat a szempontokat tárgyalja, amelyeket akkori meggyőződésünk szerint – az analitikus tudományelmélet felfogása értelmében – egy szöveggrammatika létrehozásánál figyelembe kell venni.

Petőfi–Franck (eds.) 1973.Ga egy 600 oldalas szöveggyűjtemény, amely a ’presupposition’ tematikáról akkor folyó diskuszióból gyűjt egybe egy tartalmilag reprezentatív válogatást. (Nagy kár, hogy a kötet nyomdatechnikai kivételének színvonalá alá maradt a sorozat megelőző kötetei színvonalának!) – Hasonló kötetek tervbe voltak véve más aktuális tematikákról is, ezt a tervet azonban részben kutatásökonomiai, részben kiadáspolitikai okokból (beleértve természetesen a gazdaságiakat is!) nem tudtuk megvalósítani.

Petőfi–Rieser 1973.Gb egy, a fenti kötethez készült csaknem száz oldalas (részben angol, részben német nyelvű) tanulmány. Azt vizsgáljuk benne, hogy egy szöveggrammatikában (elsősorban a (2)-es számú szöveggrammatikai modellben – itt lásd később) hol és milyen szerepet játszanak a preszuppozíciók.

D: *Petőfi 1972.Gb* az 1972-ben Darmstadtban „Syntax und Semantik juristischer Texte” címmel megrendezett háromnapos munkamegbeszélésre készült. Egyike azon írásoknak, amelyekben elkezdtem egy elmélet összetevőjét képező lexikon (szótár) felépítésének kérdéseivel foglalkozni. Az alapkérdés, amelyet ez az írás tárgyal, azoknak a ’szótári explikációk’-nak a formai és tartalmi struktúrája, amelyeket egy ilyen lexikonnak tartalmaznia kellene. (A ’lexikon’ a következő években a szövegtani kutatómunka egyik központi témájává vált.)

F0: *Ihwe–Petőfi–Rieser 1972.Ga* egy 1972-ben a szövegtipológia alapkérdéseiről megrendezett kollokviumhoz készített absztrakt. Egy szövegtipológia létrehozásával kapcsolatos néhány alapkérdés érintése után a RIESER, a PETŐFI és az IHWE kutatóprogramjának alapját képező modelleket vázolja röviden.

Van Dijk–Ihwe–Petőfi–Rieser 1972.Ga az előző írással kapcsolatban említett kollokviumhoz készült tézissor, amely a szerzők 1971-ben publikált tanulmányán alapszik.

(E tanulmányhoz lásd az „Utam ...” *Szemiotikai szövegtan* 8-ban publikált előző részének F2 szektorát.)

Petőfi 1973.Ia a Nemzetközi Szemiotikai Társaság 1974-ben Milánóban tartott első kongresszusán angol nyelven elhangzott előadás olasz nyelvű változata. Az olasz kötet, amelyben megtalálható, egy periodika ugyancsak 1974-ben, de még 1973-as dátummal megjelent kötete. Ebben már szövegtani koncepcióm „Textstruktur-Weltstruktur-Theorie [= Szövegstruktúra-világstruktúra-elmélet], rövidítve: TeSWeST” elnevezésű változatára építve foglalkozom a szövegtipológia néhány kérdésével.

F1: *Petőfi 1972.Gc* az 1971-ben megjelent publikációim alapján foglalja össze a szöveggrammatikai kutatás akkor központinak tartott kérdéseit, elsősorban CHOMSKY mondatgrammatikájából kiindulva.

Van Dijk-Ihwe-Petőfi-Rieser 1972.Ea az előzőekben már említett két modell (a RIESERÉ és az enyém) rövid bemutatása. E modellek működésének demonstrálására Brecht „Herrn K.’s Lieblingstier” című rövidprózája szolgált. (Az én modellemhez, amely ebben az írásban a „Non-Fixed Linearity Generative Text Grammar” elnevezéssel szerepel, egy lábjegyzet tartozik, amely arra utal, hogy modellem transzformációs komponensét IHWE fogja kidolgozni. Erről IHWE – minthogy érdeklődése teljes egészében másfelé (az irodalomtudományi kutatás szervezése felé) fordult – később lemondott.)

Petőfi [1973.Ea] a *Petőfi 1973.Eb* prepublikációja. A „Bielefelder Papiere zur Linguistik und Literaturwissenschaft” címen megindított sorozattal a karon folyó kutatómunka eredményeinek gyors megjelentetése és terjesztése számára kívántunk egy abban az időben más egyetemeken is szokásos ‘prepublikációs fórum’-ot teremteni.

Petőfi 1973.Eb koncepcióm 1971-72-ben kialakult (első) változatának első terjedelmesebb, angol nyelvű bemutatása. Felépítése a következő.

I. SENTENCE GRAMMARS AND TEXT GRAMMARS

1. Introduction

2. State of the Grammatical Theory of Verbal Texts

3. Some General Questions Concerning the Set-Up of Sentence Grammars

4. Some General Questions Concerning the Set-Up of Text Grammars

I. A ‘NOT FIXED LINEARITY TEXT GRAMMAR’. THE PRESENT STAGE OF ITS DEVELOPMENT

1. Introduction

2. The Formation Rule System

3. The Transformation Rule System

4. On the Structure of the Lexicon

5. The Algorithm for the Analysis of Texts

6. The Algorithm for the Synthesis of Texts

7. The Algorithm for the Comparison of Texts

8. Concluding Remarks

E tanulmány I. része PETŐFI 1972.Gc enyhén kibővített, angol nyelvű változata, II. része modellem (a TeSWeST, illetőleg angol rövidítéssel: TeSWoST) leírása. A leírás első három fejezete CHOMSKY transzformációs grammatikájának felépítésével analóg felépítést sejtet, az attól való lényeges eltérés azonban kifejezésre jut már e II. rész címében. A ‘nem fix linearitású’ minősítés a következő (kétféle) értelemben értendő: (a) a formációs szabályok alkalmazásának nincs előre meghatározott ‘lineáris sorrend’-je, (b)

szinte bármely szövegmondat/szöveg kompozicionális összetevői – ha bizonyos változtatásokkal is – más sorrendben is elrendezhetők, mint amilyenben egy ténylegesen adott szövegmondatban/szövegben állnak. Egy szövegmondat formációs szabályok alkalmazásával létrehozott szemantikai reprezentációjának ‘alapstruktúrái’ a ‘funktör + argumentuma(i)’ struktúrák, egy szöveg szemantikai reprezentációja pedig a szövegmondatok szemantikai reprezentációi elemeinek halmazából, illetőleg hálójából áll. Mai terminológiával élve azt mondhatnánk, hogy egy szöveg szemantikai reprezentációja kompozicionális szempontból ‘hipertextuális elrendezés’-t mutat. Képletesen szólva: ez az elrendezés azáltal jöhet létre, hogy a szövegmondat-grammatika összetevői ‘lego kocka’-szerűek: a szövegmondatok szemantikai reprezentációinak létrehozása bármilyen kompozicionális státusú lego kockával elkezdődhet, és abból kiindulva tetszőleges módon folytatódhat; egy szöveg szemantikai reprezentációja pedig nem más, mint az azonos típusú lego kockák halmazainak halmaza, valamint a koreferenciális elemek hálója. A tényleges lego kockák halmazának halmaza, valamint a koreferenciális elemek hálója. A szemantikai reprezentációkhoz csatolt információblokkok hivatottak vezérelni. (Amikor majd egyszer koncepcióm formai/tartalmi változásának történetével foglalkozom, ennek a koncepciónak az elemzésére is bővebben kitérek.)

Petőfi–Rieser (eds.) 1973.Ea csaknem kivétel nélkül a konstanzi kutatócsoport munkatársainak munkáit tartalmazza, s mint ilyen, a kutatócsoport kutatási témáiról reprezentatív képet mutat. Felépítése a következő.

PETER HARTMANN: Foreword

JÁNOS S. PETŐFI and HANNES RIESER: Overview

TEUN A. VAN DIJK: Text Grammar and Text Logic

IRENA BELLERT: On Various Solutions of the Problem of Presuppositions

WERNER KUMMER: Pragmatic Implication

WOLFRAM K. KÖCK: Time and Text: Towards an Adequate Heuristics

JÁNOS S. PETŐFI: Towards an Empirically Motivated Grammatical Theory of Verbal Texts

HANNES RIESER: Sentence Grammar, Text Grammar, and the Evaluation Problem

JENS IHWE: On the Validation of Text-Grammars in the ‘Study of Literature’

F31: *Petőfi 1972.Ea* a *Petőfi 1973.Ea* létrejötté idejénél korábbi időből származik, de gyakorlatilag már az abban reprezentált szöveggrammatikai koncepcióra épül. A – TeSWeST-nek akkor még nem nevezett – modellem alkalmazásának módját J. Thurber „The Tiger Who Would Be King” rövidprózájának elemzésén mutatom be.

Petőfi (°1972.Eb) és (°1972.Ge) egy korábbi angol, illetőleg német nyelvű publikációm újraközlése, (°1972.Gd) pedig egy korábbi angol nyelvű publikációm német nyelvű változata. Az első közléseket a megjelenésük időszakával egybeeső „Utam ...”-részben kommentáltam.

Van Dijk–Ihwe–Petőfi–Rieser 1972.Ga. A konstanzi kutatócsoport úgy akarta kutatási tervét megvalósítani, hogy közben eszmecsere-t folytat valamennyi, az adott téma iránt érdeklődő kutatóval. Ennek az eszmecsere-nek az elősegítése érdekében hozta létre 1972-ben (IHWE, PETŐFI és RIESER szerkesztésében) a „PAPIERE ZUR TEXT-LINGUISTIK / PAPERS IN TEXTLINGUISTICS” elnevezésű sorozatot, amely mind a mai napig megvan, s 25 éves fennállása alatt közel 70 kötetnek adott helyet! Az itt kommentálandó mű e sorozat első köteteként jelent meg, és felépítése a következő.

- I. PROLEGOMENA ZU EINER THEORIE DES „NARRATIVEN“
- II. Hannes Rieser: Modell (1)
- III. János S. Petőfi (in Zusammenarbeit mit Jens Ihwe): Modell (2)
- IV. SCHLUSSBEMERKUNGEN

A 'narratív szövegek' azért kerültek a mi kutatási témáink közé is, mert akkor a szövegtani kutatás fókuszában álltak; a két modellre vonatkozóan itt is a fentebb mondtak érvényesek. (Hosszú időn keresztül tanulmányaink mind német, mind angol nyelven megjelentek, részben azért, hogy minél szélesebb olvasóközönséghez szólhassanak, részben – valószínűleg – nyelvpolitikai okokból is.)

Van Dijk–Ihwe–Petőfi–Rieser 1973.Ga. Ahogy korábban már említettem, JENS IHWE elsősorban a szövegtani kutatás irodalomtudományi alkalmazása iránt érdeklődött. Ennek a kutatási ágának az előmozdítása érdekében hozta létre előbb a „Literaturwissenschaft und Linguistik. Ergebnisse und Perspektiven” című, 3 kötetes szöveggyűjteményt, majd egy évvel később ennek egy (részben lerövidített, részben kibővített) 'zsebkönyv' változatát. A szóban forgó írás, amely megegyezik a van DIJK–IHWE–PETŐFI–RIESER 1972.Ga I. fejezetével, ebben a 'zsebkönyv' változatban jelent meg.

Petőfi 1973.Ec a Petőfi 1972.Ea 'testvér'-tanulmánya. Míg azonban az 1972.Ea-ban egy rövidpróza elemzésén szemléltettem szöveggrammatikai modellem működését, az 1973.Ea-ban egyrészt már nemcsak szöveggrammatikáról, hanem szövegelméletről is beszélek (amely nyilvánvalóan egy szöveggrammatikai komponens is tartalmaz), másrészt annak működését egy költemény, George Meredith „Dirge in Woods” című költeménye elemzésén mutatom be.

Petőfi (°1973.Ed) egy 1968-ban Varsóban megtartott szimpóziumra beküldött – abban az évben preprintként megjelent – előadásnak a szimpózium aktáiban publikált változata. Az „Utam ...” adott időszakkal egybeeső részében már kommentáltam.

F32: *Brinckmann–Petőfi–Rieser 1972.Ga.* A konstanzi kutatócsoport tagjai a szóban forgó modellek alkalmazhatóságát nemcsak irodalmi szövegekre vonatkozóan vizsgálták, hanem jogi szövegekre vonatkozóan is. A szóban forgó írás egy jogászokkal folytatott (második) 'kerekasztal-beszélgetés'-ről készült ismertetés. (Lásd ehhez Petőfi 1972.Gb-t is, a D szektorban.)

Petőfi 1972.Ga szöveggrammatikai modellem működését mutatja be annak a közlekedési szabálynak az elemzésén, amely a fent említett kerekasztal-beszélgetés valamennyi résztvevője számára kötelező, közös szöveggént szolgált.

Irodalomjegyzék 1972 – 1973

Az évekre bontott bibliográfia technikai felépítése a következő: (1) alfabetikus elrendezésű; (2) egy-egy adott éven belül az adatok a következő nyelvi csoportosítás szerint vannak elrendezve (a betűkódok az angol elnevezések kezdőbetűi): angol (= E), német (= G), olasz (= I); (3) egy-egy adott nyelven belül az ugyanabban az évben megjelent művek adatait a nyelvi kódot követő betűszimbólumok különítik el egymástól; (4) a bibliográfiai tételek egy részét zárójelbe tett keresztutalás zárja, amely vagy nyelvi verzió(k)ra, vagy re- vagy republikációra utal.

BRINCKMANN, Hans – János S. PETŐFI – Hannes RIESER:

1972.Ga Paraphrasen juristischer Texte II. Bericht über und Bemerkungen zu einem interdisziplinären Rundgespräch. *Datenverarbeitung im Recht I*, 257-272. [F32]

IHWE, Jens – János S. PETŐFI – Hannes RIESER:

1972.Ga Möglichkeiten der Texttypologie auf der Grundlage expliziter Textgrammatiken (Abstract). In: *Textsorten. Differenzierungskriterien aus linguistischer Sicht*, hg. von Elisabeth GÜLICH und Wolfgang RAIBLE. Frankfurt, Athenäum, 9-13. [F0]

PETŐFI, János S.:

1972.Ea The syntactico-semantic organization of text-structures. In: *Text grammar and narrative structures* (= *Poetics* 3), ed. by Teun A. van DIJK. The Hague – Paris, Mouton, 56-99. [F31]

°1972.Eb On the structural linguistic analysis of poetic works of art. In: *Strukturelle Textanalyse / Discourse Analysis / Analyse du Récit*, ed. by Walter A. KOCH. Hildesheim – New York, G. Olms, 400-428. (Republication of 1967.Ea.) [F31]

1972.Ga Juristische Texte und eine Textgrammatik mit linear nicht festgelegter Text-Basis. In: *Syntax und Semantik juristischer Texte. Referate und Protokolle der Arbeitstagung im Deutschen Rechenzentrum Darmstadt, 11. bis 13. Mai 1972*, hg. von Dieter RAVE, Hans BRINCKMANN und Klaus GRIMMER. Darmstadt, 45-65. [F32]

1972.Gb Zum Aufbau eines Lexikons. In: *Syntax und Semantik juristischer Texte. Referate und Protokolle der Arbeitstagung im Deutschen Rechenzentrum Darmstadt, 11. bis 13. Mai 1972*, hg. von Dieter RAVE, Hans BRINCKMANN und Klaus GRIMMER. Darmstadt, 185-202. [D]

1972.Gc Zu einer grammatischen Theorie sprachlicher Texte. In: *Textlinguistik* (= *LiLi, Zeitschrift für Literaturwissenschaft und Linguistik* 5), hg. von Wolfgang KLEIN. Frankfurt, Athenäum, 31-58. [F1]

°1972.Gd Bemerkungen zur semantischen Interpretation von sprachlichen Kunstwerken. In: *Literaturwissenschaft und Linguistik. Ergebnisse und Perspektiven*, hg. von Jens IHWE. Frankfurt, Athenäum, III, 131-152. (German version of 1968.Ea.) [F31]

°1972.Ge Zur strukturellen Analyse sprachlicher Kunstwerke. In: *Literaturwissenschaft und Linguistik. Eine Auswahl. Texte zur Theorie der Literaturwissenschaft*, hg. von Jens IHWE. Frankfurt, Athenäum – Fischer Taschenbuchverlag, 229-244. (Republication of 1971.Gb.) [F31]

van DIJK, Teun A. – Jens IHWE – János S. PETŐFI – Hannes RIESER:

1972.Ea Two text grammatical models. A contribution to formal linguistics and the theory of narrative, *Foundations of Language* 8, 499-545. [F1]

1972.Ga Zur Bestimmung narrativer Strukturen auf der Grundlagen von Textgrammatiken (= *pt 1*). Hamburg, Buske. [2° ed.: 1974.] [F31]

1972.Gb Thesen. In: *Textsorten. Differenzierungskriterien aus linguistischer Sicht*, hg. von Elisabeth GÜLICH und Wolfgang Raible. Frankfurt, Athenäum, 7-8. [F0]

PETŐFI, János S.:

°1973.Ea *Towards an empirically motivated grammatical theory of verbal texts* (= *Bielefelder Papiere zur Linguistik und Literaturwissenschaft*, 1). Universität Bielefeld, Fakultät für Linguistik und Literaturwissenschaft. (Prepublication of 1973.Eb.) [F1]

1973.Eb *Towards an empirically motivated grammatical theory of verbal texts*. In: *Studies in Text Grammars*, ed. by János S. PETŐFI. and Hannes RIESE. Dordrecht, Reidel, 205-275. (Cf. 1973.Ea.) [F1]

- 1973.Ec Text-grammars, text-theory and the theory of literature. In: *Foundations of modern poetics* (= *Poetics* 7), ed. by Siegfried J. SCHMIDT. The Hague – Paris, Mouton, 36-76. [F1]
- °1973.Ed Notes on the semantic interpretation of verbal works of art. In: *Recherches sur les systèmes signifiants. Symposium de Varsovie 1968*, présenté par J. Rey-Debove. The Hague – Paris, Mouton, 307-327. (Republication of 1968.Ea.) [F31]
- 1973.Ia Nuovi orientamenti nella tipologia dei testi e nelle grammatiche testuali. Aspetti della tipologia dei testi, aspetti d'una teoria del testo. *Uomo & Cultura VI/11-12*, 47-70. (Italian version of 1979.Ec.) [F0]
- PETŐFI, János S. – Doro FRANCK (eds.):
- 1973.Ga *Präsuppositionen in Philosophie und Linguistik / Presuppositions in Philosophy and Linguistics*. Frankfurt, Athenäum. [A2]
- PETŐFI, János S. – Hannes RIESER:
- 1973.Ea Overview. In: *Studies in Text Grammars*, ed. by János S. PETŐFI and Hannes RIESER. Dordrecht, Reidel, 1-16. [A2]
- 1973.Ga Wissenschaftstheoretische Argumente für eine umfassende grammatische Theorie und eine logisch-semantische Beschreibungssprache, *Folia Linguistica VI 3/4*, 197-230. [A2]
- 1973.Gb 'Präsuppositionen' und 'Folgerungen' in der Textgrammatik. In: *Präsuppositionen in Philosophie und Linguistik / Presuppositions in Philosophy and Linguistics*, hg. von János S. PETŐFI. und Dorothea FRANCK. Frankfurt, Athänum, 485-593. [A2]
- PETŐFI, János S. – Hannes RIESER (eds.):
- 1973.Ea *Studies in Text Grammars*. Dordrecht, Reidel. [F1]
- van DIJK, Teun A. – Jens IHWE – János S. PETŐFI – Hannes RIESER:
- 1973.Ga Prolegomena zu einer Theorie des Narrativen. In: *Literaturwissenschaft und Linguistik. Eine Auswahl. Texte zur Theorie der Literaturwissenschaft*, hg. von Jens IHWE. Frankfurt, Athenäum Fischer, II. 51-77. [F31]
- ***
- Az „Utam ...” eddig megjelent többi részéhez lásd:
- PETŐFI S. János:
- 1991.H/u1 Utam a szemiotikai szövegtervezéshez:
1. 1961-1966. A matematikai nyelvészeti orientáció időszaka. In: *Könyv Papp Ferencnek*, szerk. HUNYADI László et alii. Debrecen, Kossuth Lajos Tudományegyetem, 385-392.
- 1993.H/u2 Utam a szemiotikai szövegtervezéshez:
2. 1967-1969. A nyelvi műalkotások egy nyelvészeti megalapozottságú strukturális interpretációelméletének körvonalazása felé. In: *Szemiotikai szövegtervezés 6. A verbális szövegek szemiotikai megközelítésének aspektusaihoz (II)*, szerk. PETŐFI S. János, BÉKÉSI Imre és VASS László. Szeged, JGYTF Kiadó, 205-218.
- 1995.H/u3 Utam a szemiotikai szövegtervezéshez:
3. 1970-1971. Egy nyelvészeti megalapozású kotextuális szövegelmélet koncepciójának felvázolása. In: *Szemiotikai szövegtervezés 8. A verbális szövegek szemiotikai megközelítésének aspektusaihoz (III)*, szerk. PETŐFI S. János, BÉKÉSI Imre és VASS László. Szeged, JGYTF Kiadó, 237-248.
- ***
- 1994.H/u 12-13 Utam a szemiotikai szövegtervezéshez:
12. 1988-1989. A multimediális irányultság kezdeti időszaka.
13. 1990-1991. A szemiotikai textológia koncepciójának végleges kialakítása felé.
In: *Szemiotikai szövegtervezés 7. A multimediális kommunikátumok szemiotikai textológiai megközelítéséhez*, szerk.: PETŐFI S. János, BÉKÉSI Imre és VASS László. Szeged, JGYTF Kiadó, 157-174.